

DECIZIE

28 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Valentina Filipovschi-Curea,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina
Filipovschi-Curea împotriva lui Anatolie Lucașciuc cu privire la repararea
prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție,

împotriva deciziei din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
respins apelul declarat de către Valentina Filipovschi-Curea, a fost admis apelul
declarat de către Anatolie Lucașciuc, a fost casată hotărârea din 08 iulie 2020 a
Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța în partea reparării prejudiciului moral și a fost
emisă în această parte o nouă hotărâre cu privire la respingerea acestei pretenții, iar
în rest hotărârea a fost menținută,

constată:

La 11 iulie 2019 Valentina Filipovschi-Curea a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Anatolie Lucașciuc cu privire la repararea prejudiciului
material și moral cauzat prin contravenție.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 30 ianuarie 2019, aproximativ
la orele 03:00, a avut un conflict cu pârâtul, care a conectat muzica la volum mare,
fapt ce o deranja și nu putea să se odihnească împreună cu nepotul său, care locuiește
cu ea.

A menționat că, de la început, pentru a soluționa conflictul pe cale amiabilă,
l-a apelat pe tatăl pârâtului, însă apelul nu a fost preluat de către ultimul.

A susținut că, ulterior, a mers la domiciliul pârâtului, unde la rugămintea sa
de a da muzica la un volum mai mic, a fost numită cu cuvinte urâte.

A afirmat că, revenind la domiciliu, a apelat la poliție, deoarece gălăgia și
sunetul muzicii nu au încetat. Totodată, în acel moment a auzit lovituri puternice în

ușa de la intrare, iar când a deschis ușa, l-a văzut pe pârât, care a mai lovit de câteva ori în ușă, apoi a fugit pe scări.

A relevat că, conform procesului-verbal cu privire la contravenție din 22 februarie 2019, pârâtul a fost recunoscut vinovat în comiterea contravențiilor prevăzute de art. 104 din Codul contravențional (distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor străine) și art. 357 din Codul contravențional (tulburarea liniștii), fiind sancționat contravențional cu amendă în sumă de 1350 de lei.

A notat că, pârâtul a depus contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale, însă prin hotărârea Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 30 mai 2019 a fost respinsă ca neîntemeiată.

A declarat că, în urma faptei contravenționale comise de către pârât a fost deteriorată considerabil ușa de la intrare a apartamentului, în care locuiește, din care motive este nevoită să o schimbe, iar conform datelor din catalogul de vânzări în internet, costul unei asemenea uși este de 12240 de lei.

A invocat că, în urma acestui conflict i s-a ridicat tensiunea arterială, a avut cefalee și a primit tratament, însă re trăiește mult pentru sănătatea nepoțelului. În urma loviturilor puternice în ușă, a gălăgiei și a sunetului muzicii la volum mare, nepotul său, XXXX, anul nașterii 2012, a fost stresat, ceea ce i-a provocat probleme de sănătate și, anume, defecte ale vorbirii, la fel, îi este frică de orice zgomot sau când îl vede pe pârât.

A comunicat că, pentru tratament a suportat cheltuieli în sumă de 4500,55 de lei.

A mai comunicat că, pârâtul i-a cauzat și un prejudiciu moral manifestat prin suferințe fizice și psihice, are dureri acute de cap și re trăiește de starea sănătății a nepotului, care a fost speriat de către pârât, în urma cărui fapt administrează medicamente și până în prezent.

A menționat că, a fost nevoită să urmeze cu nepotul un curs de ocupații la logoped, care mai necesită tratament, însă pârâtul până în prezent refuză să-i recupereze prejudiciul cauzat.

A solicitat încasarea de la pârât a sumei de 16740,55 de lei, cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 15000 de lei, cu titlu de prejudiciul moral cauzat în urma comiterii contravenției.

Ulterior, Valentina Filipovschi-Curea a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat încasarea de la pârât a sumei de 4500,55 de lei, cu titlu de prejudiciu material, compus din cheltuielile pentru tratament și a sumei de 15000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița, a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Valentina Filipovschi-Curea și a fost încasată de la Anatolie Lucașciuc în beneficiul Valentinei Filipovschi-Curea suma de 3000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenție. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. A fost încasată de la Anatolie Lucașciuc în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 100 de lei.

La 28 iulie 2020 Anatolie Lucașciuc a declarat apel nemotivat, iar la 15 octombrie 2020 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând

admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

La 31 iulie 2020 Valentina Filipovschi-Curea a declarat apel nemotivat, iar la 15 octombrie 2020 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

Prin decizia din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de către Valentina Filipovschi-Curea, a fost admis apelul declarat de către Anatolie Lucașciuc, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care pretenția înaintată de către Valentina Filipovschi-Curea cu privire la repararea prejudiciului moral a fost respinsă ca neîntemeiată. În rest a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 06 aprilie 2021 Valentina Filipovschi-Curea a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârii primei instanțe sunt neîntemeiate și ilegale, deoarece instanțele judecătorești nu au dat apreciere corectă probelor prezentate.

A considerat neîntemeiate constatările instanțelor judecătorești precum că, nu a fost demonstrată legătura de cauzalitate dintre fapta ilicită a intimatului și agravarea stării sale de sănătate și ca rezultat suportarea prejudiciului pentru tratament.

A menționat că, într-adevăr s-a adresat la medicul specialist la 27 martie 2019.

A susținut că, maladia de care suferă se manifestă diferit. La caz, urmările nu au avut un caracter imediat, dar un caracter cumulativ, care și au provocat creșterea tensiunii arteriale.

A afirmat că, încercând să reguleze tensiunea cu diferite medicamente pe parcursul acestui timp, a observat că, starea de sănătate se înrăutățește și deja la 27 martie 2019 s-a adresat la medic.

A considerat că, constatarea instanței de apel precum că, nu a fost confirmat faptul că, la minorul XXXX au apărut defecte de vorbire este eronată.

A relevat că, minorul Damian Oltean într-adevăr a frecventat logopedul în perioada anului 2018, motivul fiind nepronunțarea clară a unor sunete. La acel moment el nu suferea de deficiențe de vorbire, fapt confirmat prin concluzia medicului din 18 septembrie 2018. Anume acțiunile intimatului din 30 ianuarie 2019 au provocat dereglări de vorbire. Or, conform certificatului anexat la materialele dosarului, XXXX se află la evidența medicului din luna martie 2019 cu diagnoza XXXX.

A considerat că, la caz este demonstrat cu certitudine faptul că, prin comportamentul său dolosiv, Anatolie Lucașciuc a cauzat recurenței prejudiciu moral.

Prin referința depusă la 19 mai 2021 Anatolie Lucașciuc a solicitat respingerea recursului.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 23 iunie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe, iar în rest menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 22 februarie 2019, în privința lui Anatolie Lucașciuc a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, conform căruia acesta a fost recunoscut vinovat de comiterea contravențiilor prevăzute de art. 104 din Codul contravențional, distrugerea sau deteriorarea intenționată a bunurilor străine, dacă fapta nu reprezintă o infracțiune și art. 357 din Codul contravențional, tulburarea liniștii în timpul nopții, de la ora 22 până la ora 7, inclusiv prin cântare cu voce ridicată, semnalizare acustică, fiindu-i aplicată amendă în mărime de 1350 de lei.

Din conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție din 22 februarie 2019 rezultă că, la 30 ianuarie 2019, orele 03:00, în or. Ocnița, str. Burebista, 57, Anatolie Lucașciuc a deteriorat intenționat ușa vecinii Valentina Filipovschi-Curea și a tulburat liniștea în timpul nopții de la orele 22:00-07:00, inclusiv folosirea cu intensitate a aparatului audiovizual în locuințe.

Ulterior, Anatolie Lucașciuc a contestat în instanța de judecată procesul-verbal cu privire la contravenție enunțat, însă prin hotărârea din 30 mai 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița, contestația depusă de către Anatolie Lucașciuc a fost respinsă ca neîntemeiată, hotărârea instanței nefiind atacată în instanța ierarhic superioară (f. d. 6-8).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, care pe parcursul judecării cauzei a fost concretizată, Valentina Filipovschi-Curea a solicitat încasarea de la Anatolie Lucașciuc a sumei de 4500,55 de lei, cu titlu de prejudiciu material, compus din cheltuielile pentru tratament și a sumei de 15000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând de la Anatolie Lucașciuc în beneficiul Valentinei Filipovschi-Curea suma de 3000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenție și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 100 de lei, în rest respingând acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către Valentina Filipovschi-Curea și Anatolie Lucașciuc, a ajuns la concluzia netemeinicii apelului declarat de către Valentina Filipovschi-Curea și temeinicii apelului declarat de către Anatolie Lucașciuc, casând hotărârea primei instanțe în partea reparării prejudiciului moral și pronunțând în această parte o nouă hotărâre, prin care a respins pretenția înaintată de către Valentina Filipovschi-Curea cu privire la repararea prejudiciului moral ca neîntemeiată, iar în rest menținând hotărârea primei instanțe.

Conform art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă. Persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție.

Conform art. 14 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Art. 1398 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) prevede că, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, prin prejudiciu se înțelege rezultatele dăunătoare, de natură patrimonială, consecințe ale încălcării drepturilor și intereselor legitime ale unei persoane. Respectiv, prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, fiind o condiție esențială și necesară a acesteia, de sine stătătoare. Un prejudiciu este cert atunci când existența lui este sigură, neîndoielnică și, totodată, poate fi stabilită întinderea sa în prezent.

În conținutul prejudiciului efectiv sunt incluse: cheltuielile pe care o persoană lezată într-un drept le-a suportat real la momentul intentării acțiunii sau care urmează să fie suportate la restabilirea dreptului încălcat, adică cheltuielile suplimentare.

Instanța de recurs va nota că, pentru a putea da naștere răspunderii patrimoniale, prejudiciul trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: să fie efectiv, să fie real și cert și să fie cauzat direct în patrimoniul reclamantului.

În speță, recurenta Valentina Filipovschi-Curea nu a prezentat probe pertinente și veridice, care ar confirma faptele invocate în cererea de chemare în judecată și, anume, precum că, în urma conflictului din 30 ianuarie 2019 i s-a ridicat tensiunea arterială, a avut cefalee și a primit tratament, iar nepotul său, XXXX, care locuiește cu ea, a fost stresat, ceea ce i-a provocat probleme de sănătate - defecte ale vorbirii.

Or, recurenta nu a demonstrat legătura de cauzalitate dintre fapta ilicită a lui Anatolie Lucașciuc din 30 ianuarie 2019 și prejudiciul material cauzat sub formă de tratament în valoare de 4500,55 de lei, suportat de către ea și nepotul său în luna martie a aceluiași an.

La caz, recurenta Valentina Filipovchi-Curea, în sarcina căreia revine probarea prejudiciului material solicitat, urma să probeze că, starea sănătății s-a înrăutățit nemijlocit ca rezultat al acțiunilor lui Anatolie Lucașciuc.

Actele cauzei denotă faptul că, recurenta s-a adresat la medic abia pe 22 martie 2019, deși fapta a avut loc la 30 ianuarie 2019, însă în perioada ianuarie-martie aceasta ar fi putut suferi și alte evenimente, care ar fi putut negativ să influențeze asupra sănătății ei.

Mai mult ca atât, conform certificatului nr. 200 din 01 septembrie 2020, eliberat de către IMPS Centrul de sănătate Ocnița, Valentina Filipovschi-Curea se află la evidența medicului de familie din 27 aprilie 2017 cu diagnoza - hipertensiune arterială de gradul II, risc adițional înalt, diabet zaharat tip II, boală cardiovasculară (f. d. 134).

Totodată, conform certificatului nr. 201 din 01 septembrie 2020, eliberat de către IMSP Centrul de sănătate Ocnița, după datele din fișa medicală, la 27 martie 2019 XXXX a fost consultat, ca rezultat fiind pusă diagnoza - xxxx (f. d. 135).

Conform confirmării nr. 127 din 26 august 2020, eliberată de către Direcția de învățământ Ocnița, copilul XXXX a beneficiat de asistență logopedică în perioada 17 septembrie 2018 - 31 decembrie 2018, fiind petrecute 17 ședințe. În perioada 14 ianuarie - 18 februarie 2019 copilul din nou a fost asistat de ajutorul logopedului privind dezvoltarea respirației verbale (f. d. 136).

Astfel, din înscrisurile prezentate nu s-a confirmat faptul că, nepotul XXXX a fost stresat și au apărut defecte de vorbire după cazul din 30 ianuarie 2019, deoarece problemele legate de vorbire au apărut în perioada anului 2018.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanțele judecătorești temeinic și legal au respins pretenția recurenteii cu privire la repararea prejudiciului material, iar aceasta nu a invocat în recurs nici un argument, ce ar răsturna concluzia instanțelor judecătorești.

În același timp, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel greșit a respins pretenția recurenteii cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție.

Conform art. 387 alin. (1) din Codul contravențional, victimă este persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenție, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.

Iar conform art. 383 alin. (2) din Codul contravențional, victima, reprezentantul ei, martorul, specialistul, expertul, interpretul, traducătorul, apărătorul (avocatul) au dreptul la repararea prejudiciului și a cheltuielilor suportate în procesul contravențional în ordinea procedurii civile, cu excepția cazurilor când nu există divergențe asupra întinderii acestora.

În speță, instanța de recurs va remarca și jurisprudența CtEDO și, anume, cazul Ziliberg contra Moldovei (hotărârea din 01 februarie 2005), unde Curtea a reiterat că, în principiu, caracterul general al Codului contravențional și scopul pedepselor, care este atât de a pedepsi, cât și de a preveni, sunt suficiente pentru a arăta că, în sensul articolului 6 al Convenției, reclamantul a fost acuzat de o abatere penală (a se vedea Lauko versus Slovakia, hotărârea din 02 septembrie 1998, Reports 1998-VI, §58).

Prin urmare, contravenția administrativă este definită prin natura sa ca una penală, or, ca și infracțiunea, constituie fapta săvârșită cu vinovăție, însă cu un pericol social mai redus, care, la fel, este prevăzută și sancționată prin lege.

Astfel fiind, la caz au relevanță și prevederile art. 219 alin. (2) pct. 4) din Codul de procedură penală, care direct indică că, persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

Pentru considerentele expuse, se constată neîntemeiată reținerea instanței de apel, cu referire la art. 1422 alin. (1) și (2) și 1423 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), precum că, pe parcursul examinării cauzei nu s-a demonstrat ce fel de suferințe i-au fost aduse Valentinei Filipovschi-Curea în urma conflictului apărut între ea și Anatolie Lucașciuc și a întocmirii procesului-verbal cu privire la contravenție în privința acestuia.

Ca urmare, în funcție de cele constatate și reieșind din specificul acțiunii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a încasat de la Anatolie Lucașciuc în beneficiul Valentinei Filipovschi-Curea suma de 3000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, sumă care este una rezonabilă, proporțională în raport cu criteriile stabilite la caz și corespunde circumstanțelor cauzei.

Or, la determinarea cuantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că, despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și de a menține în această parte hotărârea primei instanțe, iar în rest de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Valentina Filipovschi-Curea.

Se casează decizia din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Filipovschi-Curea împotriva lui Anatolie Lucașciuc cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și se menține în această parte hotărârea din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța.

În rest decizia din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 08 iulie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Ocnîța se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nina Vascan

Nicolae Craiu

Mariana Pitic